

BIJVOEGSEL**Schriftelijke antwoorden van de minister-president op vragen gesteld in de eerste termijn van de algemene politieke beschouwingen inzake het in 2005 te voeren beleid****Vraag van de g.a. Van den Broek-Laman Trip (VVD)**

Ik heb sympathie voor het voorstel-Wolfsen (PvdA, TK) om de overheid een boete te laten betalen voor iedere dag dat deze te laat is met een besluit. Met termijn-overschrijdingen verspeelt de overheid het in haar gestelde vertrouwen (geeft ergernis bij ondernemers en burgers).

Het kabinet is zich ervan bewust dat de overheid niet altijd op tijd reageert bij het nemen van beslissingen en dat dit tot ergernis leidt bij ondernemers en burgers. Daarom heeft het kabinet een aantal doelstellingen geformuleerd om de bureaucratie terug te dringen en de dienstverlening aan burgers te verbeteren. Met de uitwerking en uitvoering van het Programma Andere Overheid wil het kabinet de kwaliteit van de overheid verbeteren, zowel wat betreft het Rijk als de provincies en gemeenten. Zo willen we het aantal regels voor de burger verminderen en zal er slimmer gewerkt worden met ICT. De doelstelling achter het voorstel van de PvdA om de dienstverlening aan de burger te verbeteren is sympathiek. Het voorstel tot het betalen van boetes door de overheid heeft echter het risico in zich dat te veel nadruk wordt gelegd op de tijdige afhandeling van verzoeken, bezwaarschriften en aanvragen zonder dat de kwaliteit van de reactie van de overheid wordt gegarandeerd. Ook moeten we voorkomen dat boetes meer bureaucratie en juridisering in de hand werken en moeten we rekening houden met de kostencomponent. Bovendien is het opleggen van boetes een negatieve prikkel, waar ook gekeken zou kunnen worden naar een positieve manier om snellere beslissingen te stimuleren. Met de actiepunten uit het Programma Andere Overheid steekt het kabinet energie in tijdige afhandeling

van beslissingen én in de kwaliteit van de dienstverlening. Gedurende de kabinetsperiode zullen voorstellen aan de Tweede Kamer worden voorgelegd. Het kabinet is zich dus bewust van problemen waar burgers mee te maken hebben en werkt er aan om de overheid anders te laten functioneren. Overigens is het nu eerst aan de Tweede Kamer om onderling te debatteren over het initiatiefvoorstel van de PvdA en is dit pas een eerste reactie van mijn kant. Bij mijn weten is het voorstel nog niet ingediend. Ik wacht het met belangstelling af.

Vraag van de g.a. Werner (CDA)

Kan bij wetgeving terzake uitvoering gerapporteerd worden over wat de regering heeft ondernomen om een efficiënte en doeltreffende uitvoering te waarborgen? Dit vragen wij om te voorkomen dat de grote hervormingen stranden in de uitvoering.

Tot de kwaliteitscriteria voor wetgeving behoren onder meer: uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid en doeltreffendheid en doelmatigheid. Sinds 1997 wordt door opeenvolgende kabinetten een procedure en instrumentarium toegepast om over de toepassing van deze criteria verantwoording af te leggen in de toelichting bij ontwerp-wetten en algemene maatregelen van bestuur. Justitie betreft deze aspecten ook uitdrukkelijk in de wetgevingstoetsing die zij verricht van alle ontwerp-wetten en amvb's voordat zij het kabinet passeren. Het zal de doeltreffendheid van deze toetsing verder versterken indien ook in de parlementaire behandeling steeds kritisch wordt gekeken naar deze verantwoording en waar nodig wordt bijgestuurd. Dat kan bijdragen aan daadwerkelijk uitvoerbare en handhaafbare wetgeving.

Vraag van de g.a. Van den Broek-Laman Trip (VVD) inzake de overheid als werkgever

«Als wij willen dat oudere medewerkers tenminste tot hun 65e een productieve bijdrage leveren aan de organisatie, moeten we in hen investeren. Graag verneem ik van kabinet welke initiatieven op rijksniveau worden genomen met leeftijdsbewust personeelsbeleid en op welke schaal dat gebeurt. Belangrijk om aan te geven welk deel van het budget voor vorming en scholing aan deze groep wordt besteed. Ook zou ik het kabinet willen aansporen dit zeer belangrijke personeelsspunt met IPO en VNG te bespreken.»

Het kabinet onderschrijft de stelling van de VVD dat we moeten blijven investeren in oudere medewerkers. Dit is ook het uitgangspunt binnen de sector Rijk. Bij het maken van individuele ontwikkelings- en scholingsplannen worden dan ook geen uitzonderingen gemaakt voor oudere medewerkers. Zij lopen hierin gewoon mee. Zij hebben dezelfde goede mogelijkheden als medewerkers van andere leeftijden. Er wordt bij de ministeries niet afzonderlijk bijgehouden welk deel van het opleidingsbudget besteedt wordt aan welke leeftijdscategorie. Het kabinet is graag bereid in contacten met IPO en VNG dit onderwerp in positieve zin aan de orde te stellen.

Vraag van de g.a. Van den Broek-Laman Trip (VVD)

Wat doet het kabinet nu eigenlijk aan het verminderen van de bestuurlijke drukte in dit land? De Raad van State, en ook anderen, waren zeer kritisch over het wetsvoorstel Wgr-plus. Dreigt er niet opnieuw een periode van onduidelijkheid, dubbel werk, ambtelijke en bestuurlijke drukte, competentie-discussies en lange procedures? Kan het kabinet aangeven welk doel hiermee wordt nagestreefd?

Er is niet alleen in uw Kamer maar ook bij vele anderen in het land ± mede-overheden, burgemeesters, wethouders, maar ook gezagsdragers hier in Den Haag ± wel enige zorg over de veelheid van bestuurlijke arrangementen. Deze arrangementen hebben alle hun eigen ontstaansge-

schiedenis, redengeving en legitimiteit. Dat spreekt vanzelf. De ministers Remkes en de Graaf voeren nu in het kader van het Programma Andere Overheid een rijksbrede takenanalyse uit naar de veelheid van bestuurlijke arrangementen tussen en binnen de drie overheidslagen. Elk ministerie heeft wel aparte afspraken met de andere overheden, andere sturingsfilosofieën, andere financiële afspraken en andere beleidsopties. Ook is er sprake van wat oud-wethouder Ter Horst in Amsterdam terecht niet alleen «bestuurlijke drukte» noemt, maar ook «bestuurdersdrukte». Overheden en vooral overheidsbestuurders zijn veel te veel met elkaar bezig, komen elkaar in allerlei hoedanigheden steeds weer tegen aan andere vergadertafels. En het maatschappelijk probleem dat aan die tafels moet worden opgelost, is dan ook vaak al lang uit het oog verloren. Dus de belangrijke vragen zijn: welke aanpak is het meest efficiënt en effectief? Welke bestuurslaag beschikt over de beste mogelijkheden om tot een oplossing voor de burgers te komen? Die afweging komt terug in de takenanalyse, maar gebeurt ook nu al bij de uitwerking van de Nota ruimte, bij het integratie- en inburgeringsbeleid, bij de omvorming van de AWBZ en bij de Wgr-plus. Het doel van de wet Wgr-plus is het voorzien in een structureel bestuurlijk instrumentarium voor de aanpak van de grootstedelijke bestuursproblematiek in dit land. Daartoe voorziet het wetsvoorstel Wgr-plus in een sobere aanpak en een heldere taakverdeling tussen betrokkenen. In de meeste regio's waarop de wet Wgr-plus betrekking heeft, zijn inmiddels heldere uitvoeringsafspraken gemaakt tussen de plusregio's en de betreffende provincies. Het is dan ook volstrekt onjuist om de indruk te wekken dat er vele critici van de Wgr-plus zouden zijn. De wet Wgr-plus beoogt juist een codificatie en pacificatie van de bestuurlijke verhoudingen in een aantal grootstedelijke regio's als opvolger van de Kaderwet bestuur in verandering die per 1 januari aanstaande afloopt.

Vraag van de g.a. Holdijk (SGP)

Welke maatregelen neemt de regering om de stijging van de lokale lastendruk te beperken?

In het hoofdlijnenakkoord is opgenomen om de resterende OZB-grondslagen, na afschaffing van de OZB gebruikersheffing op woningen, te maximeren. De realisatie van dit voornemen is nu voorzien voor 1 januari 2006. De ontwikkeling van de lokale lasten heeft overigens onlangs centraal gestaan in een overleg tussen het kabinet en de VNG, het IPO, de Unie van Waterschappen, het CBS, VNO/NCW en het MKB. De FNV, het CNV, de Consumentenbond en de Vereniging eigen huis waren genodigd, maar verhinderd. In dat overleg is besloten om een integraal beeld op te stellen van de ontwikkeling van de lokale lasten, waarbij ook aandacht besteed wordt aan de ontwikkeling van het kosten- en de voorzieningenniveau. Dit zal in het kader van de monitor inkomsten lokale heffingen 2005 plaats vinden. Op basis daarvan is nadere oordeelsvorming over de feitelijke ontwikkeling van lokale lasten mogelijk en kunnen nadere maatregelen in termen van beheersing van de lokale lastenontwikkeling worden overwogen.

Vraag van de g.a. Werner (CDA)

Een van de onderdelen van de modernisering van het huurbeleid is meer liberalisering van de huren. De heer Werner heeft in dit verband gevraagd hoe het zit met de bescherming van de woonlasten voor lagere inkomen en sprak in dit licht ook over het ontwikkelen van een stelsel van lastenmaximalisatie.

Binnenkort zal een brief over de modernisering van het huurbeleid aan de TK worden aangeboden. In deze brief heeft het kabinet oog voor de woonlasten bij huur. Er wordt in dit kader echter op het moment geen stelsel van lastenmaximalisatie ontwikkeld. Er worden echter geen zodanige beslissingen genomen dat een stelsel van lastenmaximalisering moeilijker te implementeren zou zijn. Voor wat betreft het kopen zijn de woonlasten grotendeels het gevolg van «vraag en aanbod».

Vraag g.a. Werner (CDA)

Met name in de hervormingsplannen voor de gezondheidszorg lijkt regelrecht afgekoerst te worden op pure vrije marktwerking met daarbij behorende op winstuitering gerichte

instellingen. Letterlijk schrijft de minister van Volksgezondheid in zijn recente brief van 20 oktober 2004 over de liberalisering van de zorgsector «toestaan van uitkeerbare winst aan ziekenhuizen, Z.B.C.» en G.G.Z. instellingen». De CDA-fractie is er nog even niet aan toe dat de winst die gemaakt wordt op de behandeling van psychiatrische patiënten wordt uitgekeerd in de vorm van dividend aan de aandeelhouders. Ik beveel de heer Hoogervorst aan kennis te nemen van het artikel in «Onderneming en Maatschappij», van de hand van J.P. Balkenende. Er is meer dan alleen maar markt of overheid.

Het kabinet deelt de visie van GA Werner dat er meer is dan markt en of overheid. Het kabinet beziet uiterst zorgvuldig onder welke condities winst in de zorgsector kan worden toegestaan. Winst is nu niet toegestaan bij intramurale instellingen die onder de reikwijdte van de WZV vallen. Maar wel is het zo dat het winsttoegmerk feitelijk al gangbaar is bij bijvoorbeeld specialisten, fysiotherapeuten en, apothekers. Ook bij instellingen die niet onder de reikwijdte van de WZV vallen (bijv. thuiszorg of kraamzorginstellingen) geldt nu geen winstverbod.

Winsttoegmerk kan een welkome impuls geven aan de klantgerichtheid, de efficiency en de innovatie in de sector. En de WTZi biedt dan ook de mogelijkheid om het winstmotief toe te staan aan (categorieën van) instellingen die intramurale zorg verlenen. Als de concurrentie en het bijbehorende toezicht in de zorgsector ± met de inwerkingtreding van de Zorgverzekeringswet en de Wet Marktordering gezondheidszorg ± een nieuwe impuls hebben gekregen, wil VWS bezien of en onder welke condities winst bij ZBC's, ziekenhuizen en GGZ-instellingen kan worden toegestaan.

Ten slotte is het zo dat als winst wordt toegestaan, het niet zo hoeft te zijn dat elke instelling van deze mogelijkheid gebruik maakt. De keuze hiervoor hoort tot de eigen verantwoordelijkheid van de instelling. Het Duitse voorbeeld (Rhön-Klinikum) en ook andere internationale voorbeelden leren dat niet elke organisatie er aan toe zal zijn om van deze mogelijkheid gebruik te maken. In de praktijk

ontstaat een mix van profit en non-profit organisaties.

Vraag g.a. Noten (PvdA)

Maar welke initiatieven zijn er eigenlijk om de «arbeidslust» in de zorg te verhogen. Wordt er nagedacht over de hoe het werk voor het verplegend personeel zo georganiseerd kan worden dat er zo iets als loopbaanpaden gaan ontstaan?

In voorgaande jaren kwam regelmatig uit onderzoek naar buiten dat verpleegkundigen en verzorgenden die het beroep verlieten dat deden uit onvrede over het gebrek aan ontplooiingsmogelijkheden. De ontwikkeling van tussenberoepen en het herschikken van taken naar deze beroepen en naar gespecialiseerde verpleegkundigen bieden die ontplooiing in toenemende mate. Ook de modernisering in de opleidingen geven betere aansluitingsmogelijkheden om door te leren en een loopbaan door te trekken.

Vraag g.a. Noten (PvdA)

Als klein voorbeeld van dat dogma mag de wet die we nu in de Senaat behandelen: de invoering van de no claim-teruggaaf worden genoemd. En de vraag is hier heel eenvoudig: Waarop baseert de regering de veronderstelling dat een no claim van EURO 255 zal leiden tot minder zorgconsumptie? Dat het tot een administratief gedrocht gaat leiden is duidelijk.

Het kabinet ziet de no claim als een onmisbaar onderdeel van een nieuw zorgstelsel. Een zorgstelsel waarin mensen zich meer bewust zijn van kosten van behandelingen, bewuster kiezen voor het gebruik maken van zorg en waar dat kan ook prijsbewuster kiezen uit het zorgaanbod. En daardoor ook een kritischer gebruiker worden van het aanbod aan zorg. Een meer kritische houding leidt tot minder consumptie. Het CPB heeft berekend dat dit effect EURO 0,2 mld. is. De no claimregeling is een vriendelijke variant op de eigen bijdrage, zoals afgesproken in het Regeerakkoord. Mensen hoeven niet direct af te rekenen bij het ziekenhuis. Daarnaast is de no claim ook vriendelijker voor administratieve lasten dan een eigen risico. De kwalificatie «gedrocht» is in de ogen

van het kabinet dus niet aan de orde.

Vraag van de g.a. De Wolff (GroenLinks)

Met name op het terrein van het minderheden- en integratiebeleid rijst de vraag: hoe verder? We moeten bezien hoe fundamentalisme voet aan de grond krijgt, nota bene bij mensen die op papier goed geïntegreerd lijken te zijn. Wat zijn daarvan in een verhardende samenleving als de Nederlandse en in de internationale context sinds met name 2001 de voedingsbodems? Ik neem aan dat de regering naast haar inzet op het gebied van veiligheid ook haar inzet ter bevordering van duurzame integratie en bestrijding van segregatie en xenofobie nog uiteen zal zetten.

T.a.v. het tegengaan van segregatie zal het kabinet dit najaar de Tweede Kamer informeren hoe zij aan de motie-Bos invulling geeft over meer bindende afspraken over diversificatie van de woningvoorraad in achterstandswijken en over de huisvesting van lage inkomensgroepen in randgemeenten. Ook zal de Kamer worden geïnformeerd over de mogelijkheden tot verbeurd verklaring van woningen die aan illegalen worden verhuurd. Om discriminatie, ongelijke behandeling en xenofobie te bestrijden is een nationaal Actieplan tegen racisme opgesteld. Een element daaruit is de bewustmakingscampagne: «Discriminatie, bel gelijk», waarin de ministeries van BZK, VWS en Justitie en SZW participeren. Het kabinet wil in de eerste plaats bevorderen dat burgers in hun directe leefomgeving openstaan voor personen met andere achtergronden. Kennis en bewustwording zijn noodzakelijk naast een helder beleid over het belang van gemeenschappelijke waarden en normen. Het kabinet wil in deze optrekken met particuliere organisaties op het vlak van discriminatiebestrijding.

Vraag van de g.a. Van den Broek-Laman Trip (VVD)

Wij zijn verheugd dat per 1 november de AMVB's in werking zijn getreden die de leeftijdsgrens voor huwelijksmigratie verhogen naar 21 jaar en een inkomenseis stellen van 120% van het minimumloon.

Verwacht het kabinet dat daarmee het aantal van 20 000 migratiebruiden per jaar aanzienlijk zal dalen?

Van genoemde maatregelen wordt verwacht dat deze een aanzienlijke daling zullen bewerkstelligen. Van de verhoging van de leeftijdsgrens en het inkomensvereiste tezamen wordt een daling van ongeveer 45% van het aantal inwilligende beslissingen op mvv-aanvragen om gezinsvorming verwacht. Een concreet aantal is op dit moment niet aan te geven, daar dit afhankelijk is van het aantal ingediende verzoeken om gezinsvorming.

Vraag van de g.a. Schuurman (CU)

Minister Verdonk overschrijdt een grens, die zij niet mag overschrijden, wanneer zij imams wil testen op hun kennis van de Koran en oordeelt het niet wenselijk te achten dat er zoveel verschillende interpretaties van de Koran in Nederland bestaan. Zij is terzake niet bevoegd en levert met deze benadering een bijdrage aan de vervreemding van allochtonen, die we nu juist aan onze samenleving willen binden. Wil de minister-president hier afstand van nemen?

De minister voor V&I heeft reeds te kennen gegeven niet de bedoeling te hebben imams te gaan testen op hun kennis van de Koran. Wel overweegt de minister om voor imams een extra module aan de inburgeringscursus in het buitenland toe te voegen, om te bereiken dat een imam over voldoende kennis van de Nederlandse samenleving beschikt. De ACVZ is gevraagd te adviseren over de mogelijkheden om deze kennis te toetsen, toegesneden op de functie van geestelijke bedienaren.

Vraag van de g.a. Ten Hoeve (OSF)

De Antilliaanse premier heeft een heel sterk punt als hij, uitgaande van de huidige, maar wat mij betreft ook de toekomstige staatkundige verhoudingen, concludeert dat het wel van de gekke zou zijn als wij burgers uit alle landen van de Europese Unie zonder problemen toelaten en daar geen eisen bij kunnen stellen, maar barrières opwerpen tegen en eisen stellen aan burgers van ons Koninkrijk met

hetzelfde paspoort als wij. Als er problemen zijn moeten daar oplossingen voor gezocht worden, maar de oplossing die Nederland nu blijkbaar wil is toch onredelijk en discriminerend? Wie de wet overtreedt wordt beboet of opgesloten of heropgevoed, maar wie dat nog niet gedaan heeft, heeft er recht op als volwaardig burger behandeld te worden. Het Nederlandschap is volgens het statuut een koninkrijks-aangelegenheid en geen intern Nederlandse zaak. Kan de regering dan discriminerende oplossingen verdedigen?

Ten aanzien van het vergelijk tussen migratie van Antilliaanse burgers en burgers uit Europese landen naar Nederland merk ik op dat de in de krantenberichten genoemde commissie gezamenlijk door beide regeringen is ingesteld op, 4 oktober jongstleden, met als taak: «voor 10 november 2004 schriftelijk te adviseren over mogelijkheden voor een effectieve aanpak vanuit beide landen van de problematiek van Antilliaanse jongeren die in Nederland afglijden». Ondertussen is duidelijk geworden dat het de commissie niet gelukt is met een eensluidend advies te komen. Van beide voorzitters van de commissie heeft de regering een brief ontvangen waarin wordt uitgelegd dat men ver gevorderd was maar dat uiteindelijk geen consensus is bereikt. Het is duidelijk dat migratie van jongeren ± en de ontmoediging van migratie van jongeren naar Nederland ± in de commissie besproken is, maar dat het belang van de jongere hierbij centraal stond. Ook is gesproken over mogelijkheden om jongeren beter voor te bereiden op hun toekomst, in de Nederlandse Antillen, maar ook eventueel in Nederland. Het lijkt mij dus onjuist om te spreken van discriminatie. Op dit moment bezinnen wij ons op de juiste aanpak van het probleem en mogelijke vervolgstappen. Streven is het Parlement daarover zo spoedig mogelijk te informeren.

Vragen van de g.a. Schuurman (ChristenUnie)

Is een autonome status voor Sint Maarten reëel? En zal er ook niet eerst overeenstemming binnen het Koninkrijk over een definitieve relatie van de autonome Koninkrijks-

eilanden met de EU moeten zijn om het Statuut echt te kunnen vernieuwen?

De g.a. Werner (CDA)

Wat is het standpunt op de voorstellen van de commissie Jessurun over de bestuurlijke financiële toekomst van de Antillen? Onderschrijft het kabinet de noodzaak dat in gezamenlijkheid belangrijke stappen moeten worden gezet? Wanneer is het kabinetsstandpunt te verwachten?

De g.a. Ten Hoeve (OSF)

Is de Nederlandse regering in principe bereid om met de eilanden afzonderlijke relaties aan te gaan?

In antwoord op de vragen van het CDA, de ChristenUnie en OSF over het rapport van de commissie-Jessurun kan ik u het volgende melden.

Verschillen tussen de eilanden van de Nederlandse Antillen maken dat een gedifferentieerde aanpak voor diverse onderwerpen nodig kan zijn. Het is in eerste instantie aan de Nederlandse Antillen zelf om keuzes te maken over de toekomst van het land. Het advies van de werkgroep Bestuurlijke en Financiële Verhoudingen markeert het moment om hieraan daadwerkelijk invulling te kunnen geven.

Het uitgangspunt van de Nederlandse regering is driedelig:

- * maximale ruimte voor de eilandgebieden;
- * minimale taken op bovineilandelijk niveau om redenen van efficiëntie en effectiviteit;
- * cruciale bevoegdheden voor het Koninkrijk.

De keuze voor een UPG-status of niet is voor de Nederlandse regering geen voorwaarde voor staatsrechtelijke veranderingen.

De Nederlandse regering zal, het vorenstaande inachtnemende, zo spoedig als mogelijk en verantwoord is haar standpunt bepalen over het rapport Jessurun, mede ter uitvoering van de in de Tweede Kamer aangenomen motie hierover. In dit standpunt zal ook de vraag naar de status van de eilanden aan de orde komen.

Vraag van de g.a. Schuurman

Wat doet het kabinet ± ook als voorzitter van de EU ± in de strijd tegen het antisemitisme?

De Nederlandse regering zet zich in internationaal verband actief in tegen antisemitisme, in EU verband, maar ook binnen de VN, de OVSE en de Raad van Europa. Begin september heb ik een delegatie van het Europees Joods Congres ontvangen om de rol van het Nederlands EU-voorzitterschap in de strijd tegen antisemitisme te bespreken.

In de derde Commissie van de Algemene Vergadering van de VN wordt door de EU een resolutie ingediend over religieuze intolerantie. In deze resolutie wordt sterker nog dan in een dergelijke resolutie in de Mensenrechtencommissie, nadrukkelijk zorg uitgesproken over het toenemend aantal antisemitische incidenten.

Binnen de EU heeft Commissievoorzitter Prodi in februari dit jaar samen met Joodse organisaties een EU conferentie over antisemitisme gehouden. Na die conferentie is een werkgroep ingesteld met afgevaardigden van de Commissie, Joodse organisaties en het EU voorzitterschap. Op de agenda van deze werkgroep staan o.a. een aantal projecten op het gebied van onderwijs, publieke opinie en het opzetten van een Eurobarometer antisemitisme.

De OVSE heeft het afgelopen jaar diverse initiatieven genomen gericht op bestrijding van antisemitisme en racisme. Er zijn conferenties georganiseerd in Berlijn over antisemitisme in april 2004 en in Brussel over racisme in september 2004. Op dit moment wordt in de OVSE Permanente Raad in Wenen bekeken op welke wijze zichtbaar vervolg kan worden gegeven aan deze conferenties. Nederland is voorstander van een zichtbaar vervolg op beide conferenties. Ik verwacht dat hierover tijdens de OVSE Ministeriële in december in Sofia een besluit kan worden genomen.

Vraag van de G.A. Werner (CDA)

over preëemptief en preventief gewapend optreden

De kabinetsreactie op het AIV-advies op het gebied van *preëemptief optreden* is twee weken geleden aan de Tweede Kamer gestuurd. De Eerste Kamer heeft een kopie ontvangen. Het kabinet onderschrijft hierin de AIV-conclusie dat het recht van zelfverdediging kan worden ingeroepen in het geval van een gewapende aanval en in het geval van een onmiddellijke dreiging van een aanval. Dit is inclusief dreigingen als terrorisme en massavernietigingswapens. Voor nadere details verwijst de regering naar die reactie.

Een andere vraag betreft de voorwaarden op basis waarvan *humanitaire interventie* gerechtvaardigd is. De regering meent dat er een verantwoordelijkheid tot collectief handelen bestaat om humanitaire catastrofes te voorkomen. Er zou een beoordelingskader moeten komen voor optreden van de Veiligheidsraad. Daar waar staten onwillig of onmachtig zijn om grootschalige schendingen van fundamentele mensenrechten te voorkomen of te beëindigen, rust er op de internationale gemeenschap een verantwoordelijkheid om via de Veiligheidsraad actief op te treden om een humanitaire catastrofe te voorkomen. Het gaat hierbij niet om een recht op interventie, maar om een verantwoordelijkheid tot ingrijpen. VN Secretaris-Generaal Kofi Annan neemt binnenkort een rapport over VN-hervormingen van een door hem ingesteld High Level Panel in ontvangst. Humanitaire interventie vormt een belangrijk onderdeel van dat rapport. Aan de hand van dat advies en de aanbevelingen die Kofi Annan zal doen zal Nederland een nader standpunt innemen.

Vraag van de g.a. Noten (PvdA)

Waarom moeten we nog op een reactie van het kabinet wachten op de nota van het Innovatieplatform over het belang van het vmbo-onderwijs?

Het advies van de werkgroep Leijnse over het beroepsonderwijs en de rol van het VMBO is inderdaad concreet en uitvoerbaar. Een eerste reactie op het rapport is vorige week aan de

Tweede Kamer gezonden. Een uitgebreidere kabinetsreactie is in voorbereiding terwijl een deel van de aanbevolen acties al is meegenomen in «Een Leven Lang Leren» dat binnenkort naar de Tweede Kamer wordt gestuurd. Een voorbeeld hiervan is het stimuleren van meer leerwerkplaatsen.

Vraag van de g.a. Werner (CDA)

Zou het niet passen in het kader van de levensloopregeling aan iedereen boven de dertig op lifetime basis recht te geven op tenminste één jaar studiekostenvergoeding?

Via de levensloopregeling kan gespaard worden voor studieverlof. Verder worden de mogelijkheden voor persoonlijke leerbudgetten via experimenten nader onderzocht. Dit gebeurt in overleg en samenwerking met sociale partners. Dit krijgt een plek in het Actieplan Leven Lang Leren dat een dezer dagen naar de Tweede Kamer zal worden gezonden. Tenslotte is er nog de individuele scholingsaftrek van de Inkomstenbelasting. Deze combinatie van instrumenten biedt mijns inziens ruime mogelijkheden voor volwassenen om aan zijn/haar leerwensen te kunnen voldoen. Aanpassing van de levensloopregeling is hiervoor niet nodig.

Vraag van de g.a. Van den Broek-Laman Trip (VVD)

Kan de Minister-President andere concrete uitkomsten tot nu toe van het Innovatieplatform noemen?

Het Innovatieplatform heeft inmiddels een aantal praktische adviezen gegeven die stimulanzen bieden voor de korte termijn. Betere omzetting van kennis in producten en diensten (zgn. smartmix: slimme verdeling van middelen waarbij zowel de kwaliteit van het onderzoek als de praktische toepassing ervan wordt bevorderd door stimulering van publiekprivate samenwerking); Vereenvoudiging toelating kennis-migranten; Betere uitwisseling tussen universiteiten en onderzoeksinstituten enerzijds en het bedrijfsleven (m.n. MKB) anderzijds (introdactie van de zgn. Innovatievouchers waardoor ondernemers met een «bon» kennis

kunnen inkopen bij een kennisinstelling naar keuze; maar ook de start van het Casimir-project, bedoeld om de mobiliteit van onderzoekers tussen universiteit en bedrijfsleven te bevorderen); Stimuleren uitbreiding van het aantal startende ondernemers (zgn. Technopartner) en het aanstellen van zgn. innovatie-officers bij grote bedrijven om zo startende ondernemingen een betere ingang te geven bij deze bedrijven; Benutten van kansen die de creatieve industrie biedt (m.n. op het snijvlak van cultuur-economie, zoals vormgevers, modeontwerpers, ontwikkeling van interactieve software); Bevorderen van raamafspraken tussen bedrijven en kennisinstellingen over intellectueel eigendom. Hiernaast heeft het Innovatieplatform zich ook gebogen over systeemverandering of institutionele hervorming, die logischerwijze een lange termijn effect beogen. Het betreft adviezen over de volgende onderwerpen. *Advies dynamisering beroepsonderwijs*: bevat voorstellen voor het verbeteren van de doorstroming in het beroepsonderwijs en versterking van de beroepsoriëntatie. OCW zal i.s.m. EZ en andere betrokken de uitwerking van het advies op zich nemen. *Advies stimuleren van sleutelgebieden van de Nederlandse economie*: bevat voorstellen voor verschillende (generieke en maatwerk) acties gericht op sterke combinaties van bedrijvigheid en kennis. EZ zal i.s.m. het veld de follow up verzorgen. In de inmiddels verschenen Industriebrief geeft EZ hiertoe de aftrap. *Advies «dynamisering van de kennisketen»*: bevat voorstellen over een andere financiering van universiteiten om ze te prikkelen meer samen te werken met bedrijven. Een eerste resultaat is hier al bereikt via de verdeling van de EURO 100 mln. uit de kennisenvolop. Deze wordt ingezet om zowel de kwaliteit van het onderzoek als de praktische toepassing ervan door publiekprivate samenwerking te stimuleren. Het kabinet kan hieraan bijdragen door zich in te zetten om belemmerende regelgeving te verminderen en private partijen kunnen hieraan bijdragen door meer in onderzoek te investeren.

Vraag van de g.a. Van den Broek-Laman Trip (VVD)

Het schiet naar de mening van de VVD-fractie nog niet erg op met dit (Innovatie)platform. Er zijn sleutelgebieden aangewezen. Dat klinkt prima, maar wat gebeurt daar nu verder mee?

In aanvulling op mijn antwoord inzake de resultaten van het Innovatieplatform tot nu toe schets ik hierbij de achtergronden van de aanpak sleutelgebieden. Per sleutelgebied zijn maatwerkacties geformuleerd die nodig zijn om de kansen te benutten die combinaties van kennis en bedrijvigheid bieden. Het hoofddoel van het kabinet is het zelforganiserende vermogen van bedrijven en instellingen te stimuleren. Daartegenover staan van overheidswege duidelijke aansprekpunten om knelpunten op te lossen en kansen te verzilveren. De minister van Economische zaken heeft bij de uitwerking de eerste verantwoordelijkheid.

Vraag van de g.a. Van den Broek-Laman Trip (VVD)

Onderwijs moet meer uitdagen tot topprestaties. Wij zijn het eens met het voorstel om universiteiten en hogescholen meer beleidsruimte te geven, bijvoorbeeld door selectie aan de poort, differentiatie bij de collegegelden, topmastersopleidingen. Wanneer gaan de experimenten nu eindelijk van start?

De experimenten in het hoger onderwijs starten in september 2005. Ter voorbereiding daarvan worden in 2004 initiatieven aan universiteiten en hogescholen financieel ondersteund door OCW. De experimenten beginnen niet eerder dan september 2005, omdat er eerst wettelijke ruimte moet worden gerealiseerd om deze experimenten uit te voeren. Een wetsvoorstel daartoe is momenteel aanhangig bij de Tweede Kamer.

Vraag van de g.a. Schuyer (D66)

Op het terrein van mediabeleid dient het volgend jaar oogstjaar te worden. Wat mogen we op dat terrein nu precies verwachten, zo vraag ik de minister-president?

Acties op het gebied van het mediabeleid in 2005:

Wetsvoorstel verbetering sturing landelijke publieke omroep korte termijn (n.a.v. rapport visitatie-commissie): behandeling in TK in 2005.

Prestatieafspraken met de publieke omroep op basis van concessie-beleidsplan 2005±2008.

Visie kabinet landelijke publieke omroep (lange termijn): in het voorjaar van 2005 naar TK. Besluit kabinet switch-over van analoge naar digitale televisie: begin 2005.

Wetsvoorstel nieuwe financieringsstructuur regionale omroep: behandeling in TK in 2005.

Regeling voor mediaconcentratie (na discussie over kabinetsstandpunt met TK): in 2005.

Persbeleid: behandeling persbrief in TK in 2005.

Omzetten advies commissie Jeugd, Geweld en Media in een actieprogramma en aanbieden aan TK. Commissie geeft waarschijnlijk voorjaar 2005 advies, eind 2005 kan dan het actieprogramma aan de Kamer aangeboden worden.

Vraag van de g.a. Ten Hoeve (OSF)

Is de regering het met mij eens dat de noodzaak van actieve bevordering van integratie, dus ook van taalbevordering er nooit toe mag leiden dat er op welke wijze dan ook druk wordt uitgeoefend om tot assimilatie te komen, ofwel het opgeven van je eigen identiteit. Is de regering het met mij eens dat de eigen taal een van de meest sprekende kenmerken is van de eigen identiteit en dat een voor ons vreemde taal natuurlijk niet door de Nederlandse regering bevorderd hoeft te worden, maar dat de drang tot integratie doorschiet als wij ons willen bemoeien met zo iets persoonlijks als de taal die je met je vrouw en je kinderen spreekt.

Bij het schriftelijk overleg heeft de minister van OCW aan de orde gesteld dat in de kabinetsreactie bij het rapport van de commissie Blok «Bruggen bouwen» (op 25 mei 2004 aan de Tweede Kamer aangeboden) het gemeenschappelijke vooropgesteld wordt, boven het «multiculturele».

Het gemeenschappelijke vooropstellen houdt in het bevorderen van het gebruik van het Nederlands in uiteenlopende maatschappelijke

contexten. Initiatieven die zijn gericht op het gebruik van het Nederlands door allochtonen zullen worden gestimuleerd. Het aanbieden van voorlichtingsmateriaal in de eigen taal zal, met in achtneming van veiligheidseisen, worden ontmoedigd.

Als eerste voorwaarde voor succesvolle integratie noemt de commissie Blok de kennis van de Nederlandse taal. Het gebruik van de Nederlandse taal vormt een centraal bestanddeel van de opvatting van het kabinet over gedeeld burgerschap. Bovendien is de beheersing van het Nederlands naar het oordeel van het kabinet een onmisbare voorwaarde voor integratie. Daarom vormt kennis van de Nederlandse taal in het nieuwe inburgeringstelsel dat het kabinet voor ogen heeft een van de hoofdonderdelen van het verplichte inburgeringsexamen. Vervolgens is extra aandacht voor taal in de voor- en vroegschoolse educatie, de educatie van volwassenen en de reguliere onderwijs een kernelement van het integratiebeleid in het onderwijs.

Het kabinet richt zich dus sterk op het verbeteren van de taalbeheersing van de Nederlandse ouders. Dat is ook een voornemen uit het Hoofdlijnenakkoord. Daarnaast gebruikt het kabinet in het maatschappelijke verkeer steeds meer de Nederlandse taal. Op het spreken van de Nederlandse taal in de thuissituatie heeft het kabinet geen invloed, aan de randvoorwaarden wordt met bovenstaande maatregelen wel een sterke bijdrage geleverd.

Vraag van de g.a. Noten (PvdA)

Innovatieagenda van AWWN en FNVBondgenoten. Slimmer en leuker werken met elkaar combineren. Vindt het kabinet dat zij in een dergelijke discussie, of zelfs ontwikkeling, een rol kan spelen? Doet ze dat ook?

Het kabinet kent de invalshoek van AWWN en FNVBondgenoten: verhoging van de productiviteit moet vooral worden gerealiseerd door slimmer te werken en niet zozeer door harder / langer te werken. Wat het kabinet betreft verdienen beide sporen aandacht.

Productiviteitsverhoging is bij uitstek een zaak op het niveau van de onderneming, zo mogelijk en zonodig ondersteund door cao-afspraken en door overheids-

maatregelen. Het is echter interessant te leren van initiatieven die in de praktijk worden genomen. Bronnen voor slimmer werken zijn, aldus AWWN: arbeidstijdenmanagement, verzuim en reïntegratie, scholing / opleiding / employability, effectief management en resultaatgericht belonen. Op al deze terreinen valt winst te behalen, maar het gaat wel om maatwerk. Maatwerk dat primair moet worden geleverd in de verschillende ondernemingen, ondersteund door CAO-afspraken.

Vraag van de g.a. Noten (PvdA)

Verwijst naar succesvol project Nieuwe Perspectieven voor Jeugdige Marokkanen in Amsterdam West. Trajectbegeleiding van een jaar. Gaat om onderwijs en werk. Rendement 70%. Zijn er initiatieven om daar iets meeslepends van te maken? Heeft de regering het gevoel dat ze daar een rol zin zou moeten spelen?

Het project Nieuwe Perspectieven dat sinds 1993 in Amsterdam bestaat, wordt gefinancierd door de gemeente en is bestemd voor iedere jongere van 12 t/m 20 jaar die in aanraking is geweest met de politie. Etnische achtergrond speelt *geen* rol. In het algemeen moeten jongeren drie keer in aanraking zijn geweest met de politie.

De insteek van het project is dat de jongere op school hoort, of aan het werk. Nieuwe Perspectieven heeft continue contact met de verschillende partijen die een rol spelen rond de jongeren en zorgt voor de nazorg, waarin de jongere en betrokken partijen regelmatig worden benaderd over de gang van zaken.

De Taskforce Jeugdwerkloosheid brengt good practices onder de aandacht door deze onder meer via de website te verspreiden: www.jeugdwerkloosheid.nl. Deze good practice zal hier ook beschreven worden.

Gelukkig zijn er vele goede initiatieven op het gebied van leren en werken voor jongeren. Zoals vermeld in de brief van de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 10 november 2004 (TK 2004±2005, 29 854 nr. 3) zal het Kabinet zich met de Taskforce beraden over een toespitsing van de aanpak van jeugdwerkloosheid op allochtone jongeren.

Vraag van de g.a. Noten (PvdA)

Als we meer flexibiliteit op de arbeidsmarkt willen, waarom beginnen we dan onmiddellijk te sleutelen aan het ontslagrecht. Ook hier lijkt weer de werknemer met een langdurig dienstverband in een grotere onderneming de norm. Waarom proberen we niet juist dat geweldige flexibele potentieel van de zzp-ers en de kleinere ondernemingen te versterken. Heeft de overheid als werkgever wel eens gedacht aan terugkeergaranties voor mensen die de stap wagen, de sociale zekerheid als vangnet enige tijd overeind te houden, de levensloop toegankelijk te maken, de eisen vanuit de UWV weg te nemen?

Het grootste deel van de arbeid wordt in Nederland verricht in het kader van een dienstbetrekking. Een effectieve bevordering van de arbeidsmarktflexibiliteit vergt derhalve ook aandacht voor arbeid in loondienst.

Daarnaast kiest het kabinet voor stimulering van het zelfstandig ondernemerschap. Het kabinet is van mening dat het starten van nieuwe bedrijven van essentieel belang is voor een gezonde economie. Het kabinet heeft in juli van dit jaar een beleidsbrief gestuurd «Meer actie voor ondernemers!» waarin een overzicht wordt gegeven van de stand van zaken van alle acties om knelpunten aan te pakken. De Werkloosheidswet (WW) kent al een terugkeergarantie voor werklozen die de stap naar ondernemerschap zetten.

De komende jaren zullen oudere ondernemers nadrukkelijk onderdeel uitmaken van het ondernemerschapbeleid van het Kabinet. Hierbij zal intensief worden samengewerkt tussen de bewindslieden van EZ en SZW.

Vraag van de g.a. Van den Broek (VVD)

Kan het kabinet nog aangeven wat de consequenties van het akkoord zijn voor de kleine ondernemers. Gaan zij niet kapot aan een levensloopregeling die de structuur van een klein bedrijf kan ontregelen?

Het kabinet is van mening dat de levensloopregeling zoals voorgesteld evenwichtig is vormgeven, waarbij rekening is gehouden met belangen

van werknemers én werkgevers. Het wetsvoorstel regelt een wettelijk recht op deelname aan de levensloopregeling en de voorwaarden voor fiscale ondersteuning ervan. De opname van onbetaald verlof blijft echter te allen tijde een kwestie van overleg en overeenstemming tussen werkgever en werknemer. Het is aan sociale partners om een verdere invulling te geven aan de levensloopregeling binnen de grenzen van de fiscale facilitering. Zij kunnen zelf afspraken maken over de wijze van sparen (in geld en/of tijd) en over een eventuele werkgeversbijdrage. Zo kan per sector, bedrijfstak of onderneming gezorgd worden voor maatwerk.

Vraag van de g.a. Holdijk (SGP)

Wat is het oordeel van de regering over de toelaatbaarheid van werkstakingen als protestmiddel tegen kabinetsplannen?

In het kader van hun recht op vrij onderhandelen over arbeidsvoorwaarden hebben werknemers het recht om door middel van collectieve acties eventuele geschillen te beslechten.

Dit recht op collectieve acties is verankerd in het Europees Sociaal Handvest.

Werkstakingen kunnen deel uitmaken van zulke collectieve acties. Een werkstaking als protestmiddel tegen kabinetsplannen over onderwerpen die betrekking hebben op arbeidsvoorwaarden is volgens de geldende jurisprudentie in beginsel ook toelaatbaar.

Het gaat dan weliswaar om een actie met gevolgen voor de werkgevers waar de staking plaatsvindt, maar die zich richt tegen overheidsbeleid op het punt van de arbeidsvoorwaarden. Een zodanige werkstaking valt op deze grond in beginsel eveneens onder de bescherming van het Europees Sociaal Handvest.

Vraag van de g.a. Holdijk (SGP)

Is naar het oordeel van de regering de dynamiek van de arbeidsmarkt gediend met aftrek van een ontslagvergoeding van een WW-uitkering? Bestaat er (nog) een voornemen tot het treffen van deze maatregel?

Het kabinet houdt de behandeling van het wetsvoorstel inzake de

anticumulatie van ontslagvergoedingen op de WW-uitkering aan tot 1 april 2005. De SER levert voor die datum het advies over de toekomstbestendigheid van de WW. Een SER-advies dat (volgens) CPB-ramingen vorm geeft aan eenzelfde volumereductie als de kabinetsvoornemens zal voor het kabinet zeer zwaarwegend zijn.

Vraag van de g.a. Noten (PvdA)

En hetzelfde geldt voor de activiteiten van de cie. De Boer. Met veel enthousiasme is deze cie op zoek naar banen voor jongeren met minder mogelijkheden op de arbeidsmarkt. En het gaat moeizaam. Waarom mag de cie het helemaal alleen doen? Een steuntje in de rug zou ze kunnen gebruiken. Waarom vinden we beide onderwerpen niet terug in het onlangs gesloten sociaal akkoord. Wel loonmatiging, sociale zekerheid en ouderdagsvoorzieningen. Niet investeren in jongeren, participatie van vrouwen en versterken van de positie van het vmbo onderwijs.

Vorig jaar heeft het kabinet het plan van aanpak jeugdwerkloosheid gepresenteerd met concrete maatregelen om jongeren aan het werk te helpen en het voortijdig schoolverlaten te voorkomen. In maart 2004 is de Taskforce Jeugdwerkloosheid, ingesteld door de ministers van OCW en SZW, officieel van start gegaan met als belangrijkste doelstelling: de komende 3 jaar in totaal 40 000 jongeren extra aan het werk. De Taskforce heeft de afgelopen maanden al vele resultaten geboekt. Belangrijk daarbij is dat dit kabinet en met name de eerstverantwoordelijke bewindspersonen voor jeugdwerkloosheid, Staatssecretaris Rutte van OCW en Staatssecretaris Van Hoof van SZW, de Taskforce hierbij volop steunen, hetgeen ook blijkt uit het volgende overzicht. In 2004 hebben tot nu toe ongeveer 20 000 jongeren een baan gevonden. De Taskforce Jeugdwerkloosheid heeft, in samenwerking met het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI), dit jaar al 6 618 extra jongeren aan een baan heeft geholpen. Het target dat de Taskforce Jeugdwerkloosheid zich voor 2004 gesteld heeft \pm 7 500 extra jongeren aan een baan helpen \pm kan dan ook gehaald worden.

Het CWI heeft op 28 september bekend gemaakt dat zij 1 000 werkloze jongeren voorgeselecteerd heeft voor een VNO-NCW Jongeren Ontwikkelings- en ervarings Plaats (JOP). Een JOP is een boventallige stage van drie maanden met behoud van uitkering. Een JOP heeft tot doel dat de jongere zijn kennis op peil houdt en werkervaring opdoet, zodat zijn kansen op de arbeidsmarkt worden vergroot. Tot nu toe krijgt zo'n 75% van de jongeren die een JOP-stage hebben gelopen aansluitend een dienstverband bij de stagegever of een andere werkgever. Minister de Geus en Staatssecretaris Van Hoof van SZW hebben het op verzoek van het UWV en de Taskforce mogelijk gemaakt dat ook jongeren met een WW-uitkering een JOP-stage kunnen volgen. De Taskforce ontplooit ook nieuwe initiatieven om jongeren zonder startkwalificatie te scholen tot vakman. Ze heeft met drie O&O Fondsen in de techniek, drie gemeenten (Eindhoven, Hengelo en Rotterdam) en Staatssecretaris Van Hoof een akkoord bereikt om te gaan werken met het *O&O Jeugdmodel*. Dit model moet uitmonden in een landelijk opleidingsplan.

Vraag van de g.a. Van den Broek-Laman Trip (VVD)

PBO's zijn verantwoordelijk voor extra regeldruk richting ondernemers. Ze hebben publiekrechtelijke bevoegdheden zonder dat ze onder democratische controle vallen. Bij een «andere overheid» hoort dat de medebewindtaken die nu door PBO worden uitgevoerd, worden overgeheveld naar de andere departementen die wel onder directe ministeriele verantwoordelijkheid staan,, en de overige regels die PBO's maken moeten wellicht worden afgeschaft. Kan het kabinet onderzoeken in welke gevallen dat mogelijk is?

Nog in november zal het kabinet naar aanleiding van de TK-motie Aptroot c.s. van oktober 2003 waarin gevraagd werd naar een visie van het kabinet op de toekomst van het PBO-stelsel, een brief naar de TK sturen. In deze brief zal een aanpak worden voorgesteld die nog voor het einde van 2005 moet resulteren in een standpunt van het kabinet omtrent de toekomst van de schappen en de taken die zij

uitoefenen. De schappen zullen hiertoe worden uitgenodigd om per schap hun eigen toekomst kritisch onder ogen te zien.

Vraag van de g.a. Ten Hoeve (OSF)

Als wij een goed openbaar vervoer niet alleen in de randstad maar ook in en naar het achterland nastreven dan lijkt de keuze niet moeilijk: een Zuiderzeelijn, maar dan als intercity. Dat heeft bovendien het voordeel dat er niet alleen voor passagiers maar ook voor goederenvervoer extra mogelijkheden komen die er bij een HSL of zweeflijn niet zijn. Telt dat voor de regering ook mee in de beslissing?

De heer Ten Hoeve heeft in zijn betoog gesproken over de Zuiderzeelijn en zijn voorkeur voor een intercity. Het kabinet is nog niet zo ver. In het kader van de Nota Ruimte heeft het kabinet in april 2004 besloten dat er gestart kan worden met een planstudie voor de Zuiderzeelijn. Er zijn vier alternatieven in onderzoek: een magneet-zweefbaan, een hoge snelheidslijn, een Hanzelijn-plus en een Intercity. De eerste fase van die planstudie is de prijsvraagfase. Marktpartijen worden uitgenodigd om plannen te ontwikkelen voor een snelle verbinding via een magneetzweefbaan en de hogesnelheidslijn op basis van een publiek Programma van Eisen. Parallel aan de prijsvraag worden door het rijk de twee publieke referentiaalalternatieven (Hanzelijn-plus en Intercity) uitgewerkt. Aan het eind van de prijsvraagfase (begin 2006) wordt besloten welke alternatieven worden meegenomen in het vervolg van de procedure. De regionale overheden (SNN+ en de Noordvleugel) worden intensief betrokken bij het opstellen en vaststellen van dat Programma van Eisen. De vaststelling van het Programma van Eisen is een go/ no go besluit waar alle betrokken partijen moeten instemmen. Indien niet alle partijen instemmen volgt een no go voor de geïntegreerde procedure. Met het project Zuiderzeelijn beoogt het Kabinet de bereikbaarheid van de noordelijke provincies en de Noordvleugel van de Randstad te verbeteren en de regionale economie in het Noorden te versterken. Daarbij

is vooralsnog geen invulling voor goederenvervoer voorzien, maar ook niet uitgesloten. Hierover kan op een later moment besluitvorming plaatsvinden.

Vraag van de g.a. Kox (SP)

Hoe gaat de regering ervoor zorgen dat het referendum werkelijk free and fair zal zijn? Komt er een eerlijke verdeling van middelen en mogelijkheden tussen het ja- en het nee-kamp?

De regering onderkent het belang van een eerlijk en fair referendum over het Grondwettelijk Verdrag. We hebben in Nederland een reputatie hoog te houden als het gaat om de organisatie en betrouwbaarheid van verkiezingen. Voor de organisatie van het referendum zal dan ook gebruik worden gemaakt van de ervaring en expertise die bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en de Nederlandse gemeenten op dit vlak aanwezig is.

De regering realiseert zich evenwel dat zij, als medeondertekenaar van het Europees Grondwettelijk Verdrag, een specifiek belang heeft bij de uitslag van het referendum. De regering is van oordeel dat Nederland het verdrag moet bekrachtigen. Dit feit is onderkend door de indieners van het wetsvoorstel dat het referendum over het Grondwettelijk Verdrag mogelijk maakt. Dit voorstel voorziet daarom in de instelling van een onafhankelijke referendumcommissie die door de Tweede Kamer zal worden benoemd. Deze referendumcommissie zal de verantwoordelijkheid dragen voor het opstellen van de neutrale samenvatting van het verdrag. De samenvatting zal voorafgaand aan het referendum onder de kiezers worden verspreid opdat dezen zich een onafhankelijk oordeel kunnen vormen over het Grondwettelijk Verdrag.

De referendumcommissie zal tevens verantwoordelijk zijn voor het opstellen en uitvoeren van een subsidieregeling waarmee maatschappelijke initiatieven kunnen worden ondersteund die het maatschappelijk debat over het Grondwettelijk Verdrag bevorderen. De referendumcommissie moet toezien op een evenwichtige verstrekking van subsidies aan voor- en tegenstanders als ook aan neutrale organisaties. Het is derhalve

aan de referendumcommissie om te bepalen hoe de regeling zo kan worden vormgegeven dat een eerlijke verdeling van middelen over de verschillende betrokken organisaties kan worden gerealiseerd.

Vraag van de g.a. Werner (CDA)

Veel mensen zijn geschrokken toen ze hoorden dat bij de liberalisering van de huren de huur tot 2010 wel met 25% zou kunnen toenemen. Hoe zit het hier met de bescherming van de woonlasten voor de lagere inkomens? Het CDA pleit voor een plafond, een bepaald percentage van het inkomen, voor de lasten van burgers voor ondermeer het wonen. Wordt aan de ontwikkeling van dat systeem (lastenmaximalisatie) gewerkt? En waarom is daar in de berichtgeving niet nadrukkelijk naar verwezen? Twijfel aan het voorstel dat thans bij de TK is ingediend.

Binnenkort zal een brief over de toekomst van het huurbeleid aan de TK worden aangeboden. Bij deze modernisering gaat het kabinet zorgvuldig om met de betaalbaarheid van het wonen. Er wordt in dit kader op het moment geen stelsel van lastenmaximalisatie ontwikkeld. Er worden echter geen zodanige beslissingen genomen dat een stelsel van lastenmaximalisering moeilijker te implementeren zou zijn.

